

Tahsil edilemeyen alacak tutarının gider olarak kaydedilip edilemeyeceği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	63611781-105 [323-2013/8]-9
Tarih	14.04.2014

T.C.

AFYONKARAHİSAR VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Müdürlüğü

Sayı : 63611781-105 [323-2013/8]-9

14/04/2014

Konu : Tahsil edilemeyen alacak tutarının gider olarak kaydedilip edilemeyeceği hakkında.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, mermer, traverten vb. taşların istihracı ve ticareti faaliyeti ile işğal eden firmanız tarafından ...'de faaliyet gösteren ... firmasına satılan taşların bedelinin tahsil edilememesi üzerine aynı ülkede faaliyette bulunan bir hukuk bürosu ile anlaşıldığı, bu hukuk bürosunun evraklarınızı alacakları toplama konusunda yasal yetkisi bulunan ... firmasına söz konusu alacakların tahsili, bunun mümkün olmaması halinde ise durumun tevsiki talebiyle iletildiğı, yapılan takip neticesinde ise borçlu şirketin adresinden taşınarak telefon numaralarının kapatılmış olduğı, şirketin yerini tespit edebilecek hiçbir çalışanın ve temsilcisinin bulunmadığı, alacağın tahsiline ilişkin tüm çabalara karşın sonuç alınamadığı belirtilerek alacağın tahsil kabiliyetinin kalmadığı ilgili eyalet yasalarına uygun olarak şahitler huzurunda noter tarafından düzenlenen bir belgeyle ortaya konulduğundan bahisle söz konusu alacak tutarının vergi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınıp alınamayacağı hususunda görüş talep edilmektedir.

Başkanlığımızca yapılan değerlendirme esnasında şirketinizin aynı alacak için ... 20.. tarihli dilekçeniz ile, alacaklı olduğunuz ... iflas etmesi nedeniyle ... eyaletinde bulunan ... isimli tasfiye şirketinin denetimine girdiği, bu eyalette 50 yıldır uygulanan batmakta olan şirketin işlerinin genel hukuk aracılığı ile tamamlanmasına ve iflas davası açılmasına bir alternatif olan "genel devir" müessesinin uygulandığı, tasfiye şirketiyle yapılan yazışmalar neticesinde şirketin ... dolar teminatlı boçları ve ... dolar teminatsız borçları ile birlikte toplam ... dolar tutarındaki borçlarının ödenmesi mümkün olmadığından iflas eden firmadan olan alacağınızın tahsil imkanı kalmadığı ve anılan eyalet yasalarına göre ayrıca bir dava açma veya icrai takibat yapma imkanının olmadığı, ancak tasfiye şirketinin talebi üzerine alacak iddia belgesinin doldurularak gönderildiğinden bahisle söz konusu alacak tutarı için şüpheli alacak karşılığı ayrılıp ayrılamayacağı veya bu alacağın değersiz alacak olarak kabul edilip edilemeyeceği hususunda Başkanlığımıza başvuruda bulunduğunuz, Başkanlığımızın ... 20.. tarih ve ... sayılı yazısı ile de herhangi bir kazai hüküm veya kanaat verici vesika bulunmadığından bu alacağın değersiz alacak olarak kabul edilmesinin mümkün bulunmadığı ve ...20.. tarihine kadar alacaklı olduğunuz firmanın mukim olduğu ...'de dava açmadığınız veya icra takibi yapmadığınızdan dolayı bu alacaklar için şüpheli alacak karşılığı ayrılmasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 322 nci maddesinde, kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkan kalmayan alacakların değersiz alacak olduğu, değersiz alacakların, bu mahiyete girdikleri tarihte tasarruf değerlerini kaybedecekleri ve mukayyet kıymetleriyle zarara geçirilerek yok edilecekleri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin bu madde hükmüne giren değersiz alacaklarını gider kaydetmek suretiyle yok edecekleri hüküm altına alınmıştır.

Madde hükmüne göre, kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkan kalmayan alacaklar değersiz alacak olarak nitelendirilmiştir. Görüldüğü gibi değersiz alacak; kaybedilmiş, tahsiline artık imkan kalmamış, değeri sıfıra inmiş bir alaktır. Kanuni düzenlemeye göre alacağın tahsil imkanının kalmadığının, kazai bir hükümle veya kanaat verici bir vesika ile tevsik edilmesi icap etmektedir.

Kazai bir hükümden anlaşılması gereken, alacağın tahsili için kanun yollarına başvurulmuş olması, icra takibinin yapılmış bulunması, bu müracaatlar ve takipler sonunda, alacağın ödenmeyeceğine hakim tarafından hükmedilmiş olmasıdır. Kanaat verici vesika teriminden ise ödemeyi imkansız hale getirmiş hal ve sebepler sonucu ortaya çıkmış belgeler anlaşılmalıdır.

Alacağın tahsil güçlüğü'nün objektif ve inandırıcı belgelerle ortaya konması değersiz alacak uygulaması bakımından büyük önem taşımaktadır. Aksi takdirde alacakların tahsilinin mümkün olmadığının takdiri mükellefe bırakılmış olur. Böyle bir boşluk bırakmamak amacıyla kanun koyucu değersiz hale geldiği ileri sürülen alacağın ciddi olarak takip edildiğine ilişkin çabaların kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesika ile tevsikini öngörmüştür.

Vergi hukuku uygulaması bakımından kanaat verici vesikalara örnek olarak aşağıdaki belgeler sayılabilir.

-Borçlunun herhangi bir mal varlığı bırakmadan ölümü veya Medeni Kanunun 31 ve izleyen maddelerine göre mahkemelerce borçlu hakkında verilen gaiplik kararı ve mirasçılarının da mirası reddettiklerine dair sulh hukuk mahkemelerince verilmiş bulunan mirası ret kararı,

-Borçlu aleyhine alacaklı tarafından açılan davayı borçlunun kazandığına dair mahkeme kararı,

-Mahkeme huzurunda alacaktan vazgeçildiğine ilişkin olarak düzenlenmiş belgeler,

-Alacaktan vazgeçildiğine dair konkordato anlaşması,

-Borçlunun dolandırıcılıktan mahkum olması ve herhangi bir malvarlığı bulunmadığını belgeleyen resmi evrak,

-Borçlunun adresinin saptanamaması nedeniyle icra takibat dosyasının kaldırıldığını ve yasal süresi içerisinde yenileme talebinde de bulunulmadığını gösteren icra memurluğu yazısı,

-Gerek doğuşu gerekse vazgeçilmesi bakımından belli ve inandırıcı sebepleri olmak şartıyla alacaktan vazgeçildiğini gösteren anlaşmalar, (Alacaklının tek taraflı irade beyanı ile alınmasından vazgeçilen alacakların, değersiz alacak olarak zarar kaydı mümkün değildir.)

-Ticaret mahkemesince borçlu hakkında verilmiş ve ilgili masa tarafından tasfiyeye tabi tutulmuş bulunan iflas kararına ilişkin belgeler.

Diğer taraftan, alacağın değersiz hale geldiği yıl hesaplara zarar olarak yazılması gerekmekte olup, ilgili olduğu yılda zarar yazılmayan alacağın sonraki yıllarda dikkate alınması da mümkün bulunmamaktadır.

Yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda, ...'de faaliyette bulunan ... firmasından olan alacağınızın tahsiline imkan kalmadığı hususunun ilgili eyalet yasalarına uygun olarak takip edilmesi neticesinde noter tarafından düzenlenen bir belge ile tevsik edilmesi durumunda, söz konusu alacağınızın bu belgeye dayanılarak Vergi Usul Kanununun 322 nci maddesi kapsamında değersiz alacak olarak kabul edilmesi mümkün bulunmaktadır. Diğer taraftan, söz konusu alacağın değersiz hale geldiğine ilişkin kanaat verici vesikanın temin edildiği yıl hesaplara zarar olarak yazılması gerekmekte olup, bu yılda zarar yazılmayan alacağın daha sonraki yıllarda değersiz alacak olarak dikkate alınması mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 15.09.2026